

نشستی

برای بررسی نرم افزار کودک
(مرکز تحقیقات رایانه حوزه
علمیه اصفهان)

انلدار محمدزاده صدیق

کار برای کودک باید توجیدی و با بهره‌مندی از تجربیات جهانی باشد

مدیران و کارشناسان مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان با اعضای هیئت تحریریه فصلنامه رشد پیش‌دبستانی نشستی به‌منظور بررسی نرم‌افزار تولید شده توسط این مرکز برای کودکان پیش‌دبستانی برگزار کردند. در این نشست تأکید شد که کار برای کودک نباید به‌صورت زاویه‌ای، خطی و خاص باشد بلکه کاری توجیدی با بهره‌مندی از تجربه‌ها و دستاوردها و ارزش‌های جهانی باشد.

در ابتدای این نشست خانم دکتر **فرخنده مفیدی**، سردبیر فصلنامه رشد پیش‌دبستانی به معرفی این نشریه پرداخت و گفت: «هدف اساسی این فصلنامه ارائه اطلاعات روز و تجربه‌ها در زمینه پیش از دبستان از زبان نویسندگان، محققان و برنامه‌ریزان برای مربیان، مدیران، کارشناسان و خانواده‌هاست.» او ضمن اشاره به بخش‌های متنوع نشریه گفت: «سعی شده است ارتباط خوبی با مخاطبان برقرار شود و برای برقراری این ارتباط تنها به انتقال دانش شکل یافته بسنده نشده است بلکه برای واقع‌بینی در رابطه با آنکه در مراکز پیش‌دبستان شکل می‌گیرد، سفرهای استانی به تعدادی از استان‌های کشور صورت گرفته و گزارش‌های آن‌ها در مجله نیز به چاپ رسیده است. در این سفرها دوستان و کارشناسان همراه پیام‌هایی را از مراکز مورد بازدید انتقال دادند که به گوش

مستولان نیز رسیده و بازده خوبی داشته است.»

خانم دکتر مفیدی همچنین به انعکاس کارهای تحقیقی و پژوهش‌های مختلفی که در سطح دانشگاه‌ها شکل می‌گیرد، در این فصلنامه اشاره کرد و گفت: «هدف این مجله ارتقای سطح دانش مربیان، کارشناسان و خانواده‌ها و ایجاد ارتباط با جامعه است؛ جامعه‌ای که کودک دوست است و زیباسازی فکر در رابطه با کودکان وجود دارد. امیدواریم بتوانیم به این موفقیت دست یابیم.»

در ادامه این نشست، آقای خامسی‌پور به نمایندگی از مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان به معرفی فعالیت‌های این مرکز پرداخت. او درباره اهمیت تعلیم و تربیت به‌ویژه از سنین پیش‌دبستانی گفت: «تعلیم و تعلم کاری خدایی است و کسانی که در این زمینه کار می‌کنند در مسیر حق قدم برمی‌دارند.» او در معرفی مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان توضیح داد: «مرکز

تحقیقات حوزه علمیه اصفهان از سال ۱۳۷۷ به امر و حمایت آیت‌الله مظاهری در اصفهان شکل گرفت و در حال فعالیت است.» خامسی‌پور با اشاره به اینکه ۱۶ سال از فعالیت این مرکز می‌گذرد، درباره اقدامات انجام شده گفت: «این مرکز که با ماهیت آموزشی تأسیس شده است، کارش را با آموزش رایانه برای طلاب آغاز کرد و در حال حاضر فعالیت‌های آن در بخش تحقیقات و انتشار کتاب با ماهیت حوزوی ادامه دارد.» او بخشی از کارهای تحقیقاتی این مرکز را احیای میراث به‌جا مانده از گذشتگان و یا عالمانی که در اصفهان زندگی کرده، درس داده یا به خاک سپرده شده‌اند، عنوان کرد و توضیح داد: «آثار این بزرگواران که به هر دلیل فرصت چاپ پیدا نکرده، گردآوری، بازسازی و بازخوانی شده است و در قالب این طرح به چاپ می‌رسد. تاکنون ۱۰ جلد میراث حوزه علمیه

در مرکز ما منتشر شده است.» او کار تحقیقی روی صحیفه سجادیه را از جمله کارهایی دانست که از گذشته توسط این مرکز صورت گرفته است و توضیح داد: «مجموعه ما خادم صحیفه سجادیه در کشور شناخته می‌شود. در همین راستا در بحث تحقیقات، احیای روایت‌ها و اسناد، نگارش لغت‌نامه‌ها و ترجمه‌ها، نگارش فرهنگ‌نامه موضوعی و احیای آثار عالمانی که با موضوع صحیفه سجادیه کاری را عرضه کرده‌اند در دستور کار این مجموعه بوده است و بر همین اساس کتاب فرهنگ‌نامه موضوعی صحیفه سجادیه در سه جلد منتشر شده است.» او همچنین به آماده‌سازی دانشنامه نرم‌افزاری صحیفه سجادیه اشاره کرد و توضیح داد: «در این نرم‌افزار متن کامل صحیفه سجادیه همراه با تلاوت متن ارائه شده است. نرم‌افزار از امکانات متنوعی از جمله ارائه ۳۸ ترجمه به زبان‌های مختلف برخوردار است.» او به برخی از فعالیت‌های این مرکز در زمینه قرآن مجید اشاره کرد و گفت: «همیشه دغدغه مرکز ما این بوده است که استفاده از قرآن مجید فقط منحصر به جلسه تلاوت قرآن نباشد. به همین دلیل، ترجمه تصویری و صوتی (نمایشی) قرآن از جمله کارهایی است که در این مرکز تحقیقاتی در حال انجام است.» او درباره برنامه‌ریزی این مرکز برای ارائه نرم‌افزار ترجمه نمایشی قرآن مجید گفت: «بررسی انجام شده نشان می‌دهد که در کل قرآن مجید، ۴۵ درصد آیات قرآن ماهیت داستانی و نمایشی دارند و مابقی قرآن بشارت و انذار است. آن بخشی که قابلیت نمایشی داشت، به‌صورت نمایش عرضه می‌شود؛ یعنی ترجمه قرآن به‌صورت صوتی پخش می‌شود. وقتی که به آن قسمت از سوره نوح می‌رسد که خداوند به نوح فرمود کشتی بساز، اینجا شروع نمایش است و افراد دیالوگ‌ها را می‌گویند.» او به نظارت آیت‌الله قرائتی بر این کار و انتخاب ترجمه ایشان از قرآن مجید اشاره کرد.

خامسی‌پور ارائه کاری با عنوان «سبک زندگی» را پاسخی به دغدغه مقام معظم رهبری و مسئولان کشور به موضوعات اجتماعی دانست و در این‌باره توضیح داد: «حوزه در بحث سبک زندگی با این دید وارد شده است که سبک زندگی اسلامی را ارائه کند اما در سبک زندگی اسلامی هر جا که علم روز و فناوری باید به آن کمک کند، از آن فناوری در این محتوا استفاده شود و محتوا در اختیار مخاطب قرار گیرد تا وقتی که شخص از نظر دینی کار را می‌خواند و بررسی می‌کند، آنجا که نیاز دارد علمش را هم بداند، با بهره‌مندی از نرم‌افزار این کار برایش امکان‌پذیر باشد.» او مجموعه نرم‌افزارهای «سبک زندگی» را در دو بخش فردی و اجتماعی و شامل گروه‌های نوزادی، کودکی، نوجوانی و جوانی برای سبک زندگی فردی و خانواده، شغل و معاش و مدیریت برای سبک زندگی اجتماعی دانست. خامسی‌پور گفت: «تاکنون نرم‌افزار سبک زندگی اجتماعی برای دوره نوزادی عرضه شده و شامل موارد قبل از بارداری تا دوسالگی است. نرم‌افزار دوران کودکی از ۲ تا ۱۲ سالگی تعریف شده است و در قالب پنج نرم‌افزار عرضه خواهد شد که شامل اتاق شادی، فرزندی برای آینده، طراوت غنچه‌ها، کودک و رسانه

و همشاگردی سلام است.» او به آماده‌سازی سه نرم‌افزار ویژه گروه پیش‌دبستانی اشاره کرد و گفت: «دو نرم‌افزار نیز مرحله دبستان و شروع تحصیل کودک را شامل می‌شود. دوران نوجوانی از ۱۲ تا ۱۷ سالگی است که یک کتاب و نرم‌افزار برای این گروه تولید و عرضه می‌شود و دوران جوانی از ۱۷ تا ۲۷ سالگی است که برای آن هم یک کتاب و نرم‌افزار کار و عرضه خواهد شد.» کارشناس مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان با تأکید بر اینکه عمده کار این مرکز درباره قرآن و اهل بیت است، توضیح داد: «برای همه اهل بیت یک نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال آماده کرده‌ایم که به‌طور مثال، اگر شخصی می‌خواهد درباره حضرت علی(ع) مطالعه کند، یک نرم‌افزار در اختیارش باشد و ۸۸۰ کتاب و مقاله یکجا و کنار هم در اختیارش باشد.» او همچنین در بخشی از صحبت‌های خود به وجود کتابخانه عمومی این مرکز تحقیقاتی اشاره کرد که با ۱۶ هزار نسخه کتاب در شهر اصفهان در دسترس عموم است.

خامسی‌پور در ادامه به بررسی نرم‌افزار سبک زندگی مجموعه نوزادی پرداخت و گفت: «در این نرم‌افزار پنج بخش وجود دارد: قسمت اول بخش نگارخانه است. در نگارخانه مخاطب با تصاویر در قالب پوستر با موضوع نوزادی مواجه می‌شود که اطلاعات داخل پوسترها برگرفته از تحقیقات این مرکز است؛ به گونه‌ای که اگر کسی پوستر با موضوع نوزادی بخواند، بتواند این پوسترها را با طرح‌های متنوع در اختیار داشته باشد.» کارشناس این مرکز تحقیقاتی مخاطب اصلی این نرم‌افزار را اولیا، به‌ویژه مادرها، دانست و ادامه داد: «همچنین برای نام‌گذاری فرزند در نرم‌افزار اطلاعات مفیدی وجود دارد.» به گفته خامسی‌پور ۱۴ ساعت سخنرانی علمی، پزشکی با موضوع خاص نوزادی با استفاده از کارشناس‌های خبره در این نرم‌افزار موجود است. او در این‌باره توضیح داد: «تصویب‌برداری در استودیو مجموعه صورت گرفته است و کار کاملاً تولیدی می‌باشد. مطالب مذهبی، پزشکی، تغذیه، زنان و زایمان و مطالب و مباحث احکام مربوط به نوزاد هر کدام توسط متخصصان و کارشناسان ارائه شده است.» او با تأکید بر اینکه در تولید نرم‌افزارهایمان سعی کرده‌ایم همه مخاطبان را با هر سلیقه‌ای در نظر بگیریم و نیازشان را ببینیم، توضیح داد: «قسمت بعدی نرم‌افزار کتابخانه است، در این بخش متن کامل ۴۰ کتاب و مقاله درباره نوزادی قرار گرفته است که شخص می‌تواند به متن کتاب دسترسی داشته باشد و آن را مطالعه کند. همچنین ۱۵۰ کتاب دیگر توسط این نرم‌افزار معرفی می‌شود که مخاطب در صورت علاقه‌مندی می‌تواند با تهیه این کتاب‌ها از آن‌ها نیز بهره‌مند شود.» **محبوبه ملکی**، پژوهشگر مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان نیز بخش دیگر این نرم‌افزار را شامل ۴۰ داستان با موضوعات مربوط به نوزادی دانست که فایل صوتی آن نیز در بخش آواها برای مخاطب قابل دسترسی است. او به ارائه ۱۰۰ لایه در ده سبک اجرا در این نرم‌افزار اشاره کرد و گفت که موضوعات این سروده‌ها مفاهیمی از قبیل گذشت، ایثار، مهربانی، عشق به خدا، عشق به اهل بیت و عشق به خانواده و مخاطب اصلی

آن مادر (به منظور انتقال

به نوزاد) است. او درباره قسمت دیگر این نرم افزار توضیح داد: «قسمت دیگر نرم افزار شناختنامه نرم افزار است، پنج هزار صفحه مطلب با موضوع نوزادی طبقه بندی شده است که در قالب چهار موضوع تربیتی، بارداری و زایمان، حقوق نوزاد، نوزادی و شیرخوارگی به مادر به عنوان مخاطب نرم افزار عرضه می شود.»

فریده حیدری، دیگر پژوهشگر مرکز تحقیقات رایانه‌ای به وجود نرم افزار تقویمی در مجموعه این نرم افزار اشاره کرد و گفت: «در این نرم افزار تقویمی به نام تقویم مادر و کودک روی سیستم استفاده کننده نصب می شود. این تقویم اطلاعات مفیدی در اختیار مادر قرار می دهد، از جمله، زمان زایمان مادر را محاسبه می کند و ارائه می دهد، دانستنی های مذهبی و تغذیه ای بارداری را از قبل از بارداری تا ماه نهم در اختیار مادر قرار می دهد. این موردی است که خیلی از مادرها در مورد آن نگرانی هایی دارند و همواره به دنبال آن هستند. نرم افزار برای بعد از تولد کودک هم قابلیت هایی دارد؛ مثلاً مشخصات کودک را به نرم افزار می دهند و اطلاعات مذهبی نوزاد را از نوزادی ارائه می دهد. اطلاعات شیردهی را به مادر می دهد، کارت مراقبت از کودک را به صورت خودکار براساس اطلاعاتی می گیرد، نمودار رشد کودک را می کشد و نقائص و ضعف هایی را که کودک دارد مشخص می کند. زمان واکسیناسیون او را یادآوری می کند. به غذاهای تکمیلی کودک اشاره دارد و مراحل رشد را از بدو تولد تا دوسالگی شرح می دهد. سعی ما ارائه مجموعه کاملی از اطلاعات مذهبی و علمی تا دوسالگی برای کودک بوده است.» به گفته خامسی پور این نرم افزار اولین کار از مجموعه سبک زندگی است که تولید و به بازار عرضه شده است.

در ادامه این جلسه خانم دکتر مفیدی گفت: «آن طور که توضیح داده شد این نرم افزار شامل مطالب متنوع و سودمندی است. او انجام کار علمی، تخصصی و تحقیقی را قابل اعتمادتر دانست و گفت: «باید دید دسترسی عموم و کاربردی بودن نرم افزارها در شهرستان ها تا چه میزان است و چنین نرم افزارهایی تا چه میزان کاربرد دارند.»

همچنین **مرتضی طاهری**، از اعضای هیئت تحریریه رشد پیش دبستانی با بیان اینکه براساس نظریه یونسکو تا ۱۸ سالگی را دوران کودکی می گویند، خواهان تولید نرم افزارهایی در CD های جداگانه برای گروه ۱۸ سالگی شد و توضیح داد: «بهتر است

که کودکی اول و دوم

با فاصله زمانی سه سال یکبار تقسیم بندی شود. او دوره پیش دبستانی را از چهار تا شش سالگی دانست و به انتشار مجله رشد پیش دبستانی برای این گروه سنی اشاره کرد و گفت: «می توانیم برخی از امکانات نرم افزار شما را در سایت نشریه معرفی کنیم تا افراد مختلف از آن بهره مند شوند.» او با تأکید بر اینکه دین اسلام آیین زندگی است و علوم قدیمه نیست از تفکیک و جداسازی مباحث دینی و علمی انتقاد کرد و گفت: «بهتر است در کنار مباحث دینی از واژه هایی نظیر یافته های تجربی به جای مباحث علمی استفاده کرد.»

خامسی پور با استقبال از پیشنهاد مطرح شده با تأکید بر اینکه در تولید هر یک از بخش های نرم افزار از کارشناسان شناخته شده استفاده شده است، مخاطب اصلی این نرم افزار را مادران و نه کودکان عنوان کرد.

دکتر مفیدی در بخشی از صحبت های خود بر لزوم توجه به زیبایی در کارهایی که برای کودکان انجام می شود، تأکید کرد و گفت: «باید به معصومیت کودکان احترام بگذاریم و نگاه خطی، زاویه ای و یا سلیقه ای به او نداشته باشیم.» ایشان با تأکید بر اینکه نگاه توحیدی پسندیده است، ادامه داد: «نباید کودک را در چارچوب باید و نبایدها قرار دهیم بلکه باید نگاهی جهانی به وی داشته باشیم و همین منش را از طریق خانواده به او انتقال دهیم.» او با تأکید بر اینکه کارهای خوب در تمام جهان قابلیت و ارزش انتقال را دارند، توضیح داد: «والدین نیاز دارند که در طریق تربیت نگاه فراتری را هم ببینند و به این صورت نیست که به والدین بگوییم سایر کشورها چه می کنند بلکه کارهای خوب را از نقاط مختلف جهان بگیریم. خانواده ها وقتی به شما اعتماد می کنند که ببینند نگاهتان به کودکان همه جانبه است.»

سیدغلامرضا فلسفی یکی دیگر از اعضای هیئت تحریریه رشد پیش دبستانی نرم افزار ارائه شده را شامل آداب و مهارت های زندگی دانست و توضیح داد: «یکی از ویژگی های تولیدات دیجیتال ماهیت تعاملی آن هاست. نرم افزار نباید تک دانای مطلق باشد؛ به طوری که تکالیف را یادآوری و یا تکرار کند.» او به لزوم تعاملی شدن این نرم افزار اشاره کرد و گفت: «در کار کودک باید کارهای گرافیکی شوق آوری صورت گیرد و نوآوری و شوق انگیزی در رنگ ها و حرکت ها وجود داشته باشد.»

پایان این جلسه سردبیر از همه اعضا و میهمانان شرکت کننده تشکر و آرزوی موفقیت کردند.